

Európa
a polgárokért

2015

Európa a polgárokért
Hogyan vehetünk részt aktívan
Európa közös építésében?
Mozaik magyar koordinálású projektekről

Europe for Citizens
How Can We Take Part Actively
in Creating Europe Together?
A Compilation of Projects from Hungary

Szerkesztő: Frank Nóra
Olvasószerkesztő: Győrpál Zsuzsanna
Fordította: Födő Sándor
Kiadványszerkesztő: Vilimi Kata
Kiadja: Tempus Közalapítvány
A kiadásért felel: Tordai Péter, igazgató
Nyomdai kivitelezés: Komáromi Nyomda, 2015

Kiadványunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma
és az Európai Bizottság támogatta.

A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik
az Európai Bizottság álláspontját.

ISBN 978-615-5319-24-2

További információ:
europaapolgarokert.hu
eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php
email: europaapolgarokert@tpf.hu
telefon: 06 1 • 237 • 1300

 [europa.a.polgarokert](https://www.facebook.com/europa.a.polgarokert)

Tempus Közalapítvány
1071 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
infóvonal: 061 • 237 • 1320
e-mail: info@tpf.hu
www.tka.hu

ELŐSZÓ

Az elmúlt évekhez hasonlóan Magyarország továbbra is az egyik legaktívabb országnak tekinthető az Európa a polgárokért programban. 2015-ben is nagyon sok magyar koordinálású projekt született.

Azért hoztuk létre a már hagyományosnak számító disszeminációs kiadványunkat, hogy bemutathassuk, milyen izgalmas és sokszínű munka zajlik a programban. Valamennyi pályázati kategóriából mutatunk be projekteket, így lehet találni a kötetben újabb testvérvárosi találkozókról, városok hálózatai és civil társadalmi projektekről, valamint európai emlékezet projektekről szóló összefoglalásokat és interjúkat.

Reméljük, a bemutatott példák továbbra is hozzájárulnak az Európa a polgárokért program céljainak és lehetőségeinek megértéséhez, és minél több szervezetet, önkormányzatot ösztönöznek projektek létrehozására.

FOREWORD

Similarly to the previous years, Hungary is still can be regarded as one of the most active countries in the Europe for Citizens programme. A lot of Hungarian projects were implemented in 2015, as well.

We publish our dissemination booklet again, which is a tradition now, to show what an exciting and colourful work is done in the programme. We collected projects from all categories; everyone can find summaries and interviews about recent town twinnings, networks of towns, civil society and European remembrance projects.

We hope that these project examples make the aims and opportunities of the Europe for Citizens programme even more understandable, and inspire more and more organisations and municipalities to implement projects in the programme.

1

A társadalom akkor is tud segíteni, ha nincs rá törvény

ARCA COOPERATIVA SOCIALE A R.L.
IN MEMORIAM of the INVISIBLE VICTIMS

aktív európai emlékezet

2013

Claudia Piovano, a Galileo Progetti olasz-magyar Nonprofit Kft. ügyvezetőjének értékelése szerint az Európa a polgárokért program keretében megvalósult projektjük rádöbbenette a benne részt vevő fiatalokat, hogy mit jelentettek a történelmi különbségek, és arra is, hogy a múltban hozott döntések következményei máig élnek. A legfontosabb eredmény annak a bemutatása volt, hogy az emlékezet nem a múltat jelenti, hanem a jövőt segíti.

Honnan jött az ötlet, hogy egy ilyen pályázaton részt vegyenek?

A partnereket már korábbról ismertük, együtt dolgoztunk egy másik európai pályázatban. Annak a témája a sérült gyerekek integrációja volt. Az egyik szófiai találkozón bemutatták a jelenlegi helyzetüket és azt is, hogy milyen volt a kommunista rezsim idején. Akkor gondoltunk arra, hogy megpró-

báljuk a témát feldolgozni, és így emlékezni a rendszer áldozataira.

Kik voltak a partnereik?

Négy ország vett részt a projektben. Olaszországból a firenzei Arca Cooperativa Sociale, két román és egy bolgár egyesület, valamint Magyarország, amelyet három intézmény képviselt: az Örökmozgó Közhasznú Egyesület, a Pető Intézet Gyakorló Iskolája és mi.

Mit mond ez a téma egy olyan embernek, aki nem Kelet-Európában élt?

Nem csak a kelet-európai kommunista rendszer, hanem a náciizmus és a holokauszt áldoztaival is foglalkoztunk. Köztudott például, hogy Hitler likvidáltatni akart minden fogyatékos, sok sérült embert küldtek haláltáborokba. Találtunk túlélőket, szemtanúkat, de akadt olyan is, aki a nemrég bezárt firenzei elmegyógyintézet 30-40 évvel ezelőtti helyzetét tudta felidézni.

Miből állt a projekt?

Volt egy elméleti, kutató rész: ennek során felmértük, hogy milyen pedagógiai módszereket lehet alkalmazni a múlt, az emlékezés tanításában. A kutatás eredményeként egy firenzei egyetemi tanár és egy magyar történész könyvet írt arról, hogy milyen konkrét eszközöket lehet használni az iskolában a kisdíákoknak, gimnazistáknak, egyetemi hallgatónak.

A projekt másik része interjúk készítéséből állt. Mint említettem, minden országban találtunk túlélőket, szemtanúkat. Hozzájuk fiatal önkéntesek mentek, akiknek megmondtuk, hogy mire lennének kíváncsiak, és ők kifaggatták az idős embereket a tapasztalataikról, az adott korszakról. A fiatalok erről filmet készítettek, ők maguk vágják meg, tehát részeseivé váltak ennek a projektnek. A projekt részeként ezen kívül több találkozó is volt. Ezeket mindig valamilyen emléknapon tartottuk, például az Európa-napon, vagy a fogyatékos emberek, illetve a holokauszt áldozatainak világnapján. Ezeken részt vettek a Pető Intézet gyerekei is, ami azért különösen fontos, mert együtt voltak a projektben részt vevő fiatalokkal, közvetlen kapcsolatba kerültek.

Miért olyan fontos a ma embere számára, hogy letűnt korszakokban alkalmazott, ma már embertelennek tűnő bánásmóddal megismerkedjen?

Ez még nem teljesen a múlt. Sajnos sok helyen ma is úgy tekintenek a fogyatékosossággal élőkre, hogy nem teljes értékű

Society Can Help Without Regulation

According to the assessment of Claudia Piovano, Managing Director of Galileo Progetti Italian-Hungarian Non-Profit Ltd., their project implemented under the *Europe for Citizens* programme made the young people involved aware of the meaning of historical differences, as well as the fact that the consequences of decisions made in the past are still with us. The most important result was the demonstration of the fact that remembrance is not about reliving the past but to help the future.

Where did the idea of applying for such a programme come from?

We had already known our partners as we had worked together in another EU programme. That one was about the integration of children with disabilities. At one of the meetings held in Sofia they presented their current situation, as well as what it had been like during the Communist regime. That was when we had the idea of focusing on the issue, in remembrance of the victims of the regime.

Who were your partners?

Four countries were involved in the project.

European
remembrance

Italy, through Arca Cooperativa Sociale, Florence, then there were two Romanian and one Bulgarian association, as well as Hungary, represented by three institutions: Örökmozgó Non-profit Association, the affiliated school of Pető Institute and us.

What does this subject mean to someone who is not from Eastern Europe?

We didn't only focus on the victims of the Eastern European Communist regimes, but also those of Nazism and the Holocaust. It's well known, for example, that Hitler wanted to liquidate every person with disabilities, and many of them were sent to death camps. We found survivors, eye-victims, even someone who could tell us about the conditions 30-40 years ago in the mental asylum of Florence, closed just recently.

How was the project structured?

There was a theoretical, research part; that was when we assessed the educational

methods which could be used for teaching about the past and remembrance. As the result of the research, a University professor from Florence and a Hungarian historian wrote a book about the actual tools to be used at primary and secondary schools, as well as with university students.

The other part of the project consisted of making interviews. As I mentioned, we'd found survivors and eye-witnesses in each country. They were visited by young volunteers whom we'd instructed about what we wanted to know, and they asked the old people about their experiences and the given era. The young people filmed it and edited the video themselves, thus becoming part of the project. The project also included a number of meetings. These were always held on some commemorative day, such as Europe Day, the International Day of Persons with Disabilities or the Holocaust Memorial Day. The meetings were also attended by children from Pető

emberek. Magyarországon nem volt olyan rossz a helyzet a kommunizmus idején sem, mint például Bulgáriában. Ott nem az integrációra törekedtek, hanem az orvosok a sérült gyerek születésekor azt javasolták a szülőknek, hogy inkább haza se vigyék őket, hanem adják intézetbe. Ezzel kapcsolatban még ma is sok a teendő. Erről beszélni kell, nemcsak sajnálkozni, hanem tudatosítani, hogy a fogyatékosok szeretethetők, együtt lehet élni velük. Nem kívülről kell szemlélni őket, hanem kapcsolatot kell velük teremteni. A múlt megismerése egy jó módszer arra, hogy jobban megértsük a sérült embereket.

Mit tart a projekt legfontosabb eredményének?

A legfontosabb talán az, hogy a partnerek szeretnék folytatni az együttműködést a témában. A másik nagyon lényeges elem, hogy be tudtuk mutatni: az emlékezés nem a múltról, hanem a jövőről szól. Tehát amikor felidézünk múltbéli eseményeket, akkor azt is megnézzük, hogy azoknak milyen következményei, konzekvenciái vannak, amelyek gyakran mind a mai napig élnek. Nagyon fontos, főleg a nyugati fiataloknak, hogy megismerjék a keleti-európai emberek múltját. Az iskolában sok mindent meg lehet könyvből tanulni, de hogy milyen volt az élet valójában, azt látni, hallani kell, és a projektben részt vevő fiatalok őszintén kíváncsiak voltak erre. Nagyon fontosnak tartottuk azt is, hogy jöjjön létre közvetlen kapcsolat a generációk között. A fiatalok

ugyanis így könnyebben megértik, hogy mi volt 30-40 évvel ezelőtt.

Mit gondoltak erről azok a tizen-huszonévesek, akik részt vettek a projektben?

Az olasz fiatalok rádöbbenek arra, hogy milyen szerencsések, és a helyzetüket át kell értékelniük. Megértették, hogy milyen sokat jelent az eltérő történelem, és azt is, hogy a szegénység milyen nagy akadályt jelent: ha nincs pénz, akkor nem tudják segíteni a legelesettebbeket. Ugyanakkor az is tudatosult bennük, hogy milyen sok munka van még ezen a téren, mennyi mindent kell tenni a tényleges integrációért, és ez olyan valami, amit mindenki tud csinálni. Hiszen egyesek embersége minden korszakban és országban túlmutatott a rezsimek és a szegénység által gördített akadályokon. A társadalom akkor is tud segíteni, ha nincs rá törvény. Az egyik fiatal azt mondta, hogy a projekt sokat változtatott rajta: megértette, hogy meg lehet a mentalitást változtatni, akár egyes emberenként is. Ez olyan, mint a vízcsepp, amely lassan-lassan kivájja követ...

Miért volt hasznos az európai dimenzió?

Szerintünk nagyon fontos, hogy a világot a fiatalok más szempontból is nézzék, ne csak az általuk ismertek alapján. Nekem furcsa, hogy mennyire nem ismerik még a saját történelmüket sem. Amikor mi fiatalok voltunk, nem volt internet, nem tudtunk sokat a világról, de nagyon kíváncsiak voltunk rá. Próbáltunk utazni és úgy megismerni országokat, népeket. Most viszont – talán

A projekt honlapja / Webpage of the project:

www.in-memo.eu

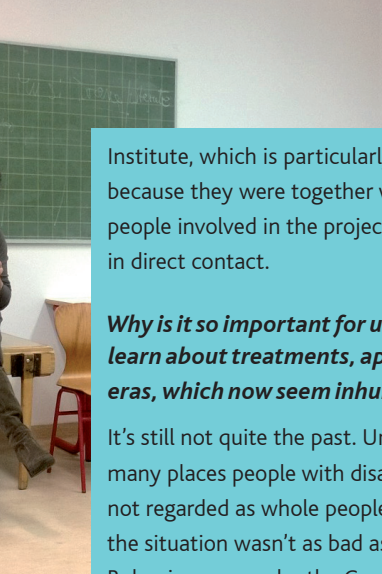
Kisfilmek / Videos: **www.in-memo.eu/video**

Kézikönyv / Handbook: **www.galileoiprogetti.hu/kiadvany/in_memo_manual.pdf**

mert nem minden érhető el az interneten – a fiatalok nem látnak messzebbre, még a saját országukban sem, csak a saját pici világukat ismerik. Keveset tudnak Európáról és arról, hogyan élnek akár a szomszéd országokban. Az utazások és a személyes kapcsolatok miatt a projektben résztvevők ezen a téren is sokat tanulhattak egymástól és egymásról.

Említette, hogy folytatni kívánják a téma feldolgozását.

Igen, több ötletünk is van. Szeretnénk a kiadványban összegyűjtött pedagógiai eszközöket és módszereket minél szélesebb körben elterjeszteni, több országban is tervezünk szakkurzusokat, rövid tréningeket. A partnerekkel arról is beszélgettünk, hogy e projekt mintájára fel lehetne dolgozni a migráns emlékezet témakörét is. •

Institute, which is particularly important because they were together with the young people involved in the project and they were in direct contact.

Why is it so important for us today to learn about treatments, applied in past eras, which now seem inhumane?

It's still not quite the past. Unfortunately, in many places people with disabilities are still not regarded as whole people. In Hungary, the situation wasn't as bad as for example in Bulgaria, even under the Communist regime. In Bulgaria, they didn't seek integration; instead, upon the birth of children with disabilities, the doctors suggested the parents that they shouldn't be taken home but into an institute. There's still a lot to do about it. We need to talk about it, not only feel pity about it; we need to make people aware that persons with disabilities can be loved and we can live together with them. We shouldn't observe them from the outside, but make contact with them. Learning about our past is a good way to understand people with disabilities better.

What do you consider the most important achievement of the project?

Perhaps the most important one is that our partners wish to continue the cooperation in this field. The other very important element is that we could demonstrate that remembrance is not about the past, but the future. So when we remember past events we also look at their consequences,

which often remain with us to this day. It's essential, particularly for young people from Western Europe, to learn about the past of Eastern Europeans. You can learn a lot from books at school, but what life was really like should be seen and heard, and the young people involved in the project were genuinely eager to learn about it. We also considered it very important that there should be direct contact between the generations. This way, it will be easier for young people to understand what happened 30-40 years ago.

What did those teens and twenty-somethings involved in the project think about it?

The young people from Italy realised how lucky they were and they had to reassess their situation. They understood how much the different history meant, as well as the great obstacle that poverty presents: without money, you can't help those most in need. At the same time, they also became aware how much there's still to do in this field, how much we need to do for actual integration, and that it's something anybody can contribute to, as the humanity of individuals overcame the obstacles set by regimes and poverty in any era and country. Society can help, even when there's no law about it. One of the young people said that the project had changed him a lot; he'd understood that mentality could be changed, even person by person. It's like water drops slowly wearing away a stone...

Why was the European dimension so useful?

We think it's very important that young people should look at the world from other perspectives than the ones they had known before. I found it strange how little they knew even about their own history. When we were young, there was no internet, we didn't know much about the world, but we were very curious to learn about it. We tried to travel and meanwhile learn about countries and peoples. Today, however – perhaps because not everything is accessible through the internet – young people don't see any further, even in their own countries; they only know their own little world. They know little about Europe and how others live, even in neighbouring countries. Due to the travels and personal relationships, the participants of the project could learn a lot from and about each other in this respect, too.

You said that you wanted to continue the work on this issue.

Yes, we have several ideas. We would like to disseminate the educational tools and methods collected in the publication as widely as possible, and we're planning specialist courses and short training courses in a number of countries. We and our partners also discussed how, based on this project, the issue of migrant remembrance could be tackled. •

Interview: LÍVIA LOSONCZI

2 Hétköznapi hősök: náluk nem kényszer a segítség, hanem életforma

SOPRONI EVANÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG
Wer wird der Botschafter der
Freiwilligkeit in deiner Stadt?
civil társadalmi projekt
2014

Bár többen is megkongatták már a vészharangot, hogy a mostani, Y generáció végérvényesen elveszett az okostelefonok és a játékkonzolok világában, van olyan szervezet, mely remek ellenpéldát tud mutatni. A *Légy te is a hétköznapi hőse!* projektben diákok tanulják meg játékos formában, mi az az önkéntesség.

„Jobbá tenni a várost, mosolyt csinálni az arcokra” – ilyen célokat tűztek ki maguk elé azok a diákok, akik a Soproni Evangélikus Egyházközség által életre keltett programban versengenek. A 2015 márciusában az Európa a polgárokért program részeként indult projektben máris 17 soproni csapat versenyez önkéntes feladatokkal, hogy 2016 májusában eldöljön, ki az önkéntesség nagykövete. Csizmár Pétert, a program egyik koordinátorát kérdeztük.

Honnan származik a Légy te is a hétköznapi hőse! ötlete?

Évek óta Rotary Klubtag vagyok, amely hátrányos helyzetű embereken segít. Gyűjtéseket szervezünk, hogy ezzel támogassuk a rászoruló családokat, segítsük a gyerekek továbbtanulását vagy akár zenei oktatását, de a helyi óvodát és a mozgáskorlátozottak intézményét is pártfogoljuk. Ugyanakkor azt vettük észre, hogy a fiatalok bevonása elég nehézkesen működik. Így fogalmazódott meg bennünk az a gondolat, mi lenne, ha népszerűsíteniék az önkéntességet a diákok körében.

Hogy vonták be a programba a fiatalokat?

Ehhez támogatást is kaptunk azáltal, hogy az érettségizni akaró diákoknak már kötelező 50 óra önkéntességet igazolni, az azonban nincs megszabva, hol töltik el mindezt. Így még örültek is neki, hogy egy remek

lehetőséget biztosítottunk a számukra. Praktikus volt, mert nehéz a diákokat motiválni, vagy rávenni őket bármire, főleg arra, hogy dolgozzanak.

Azért, hogy elvegyük a kényszer ízét, egy játékos versenykörnyezetbe helyeztük az önkéntességet. Négy ország vesz részt a versenyben, a magyar diákok mellett horvát, erdélyi és szlovén tanulók is azon dolgoznak, hogy jobbá tegyék a környezetüket. A legjobbnak bizonyuló csapat egyhetes horvátországi nyaralást nyer, azon felül, hogy az önkéntesség nagyköveteinek választják őket. A bírák a helyi civil közösségből kerülnek ki, ők értékelik a diákok munkáját.

Hogyan kell elképzelni ezt a versenyt?

Kisebbségi csapatokat alkotnak a diákok, akiknek különböző feladatokat kell megoldaniuk, amelyekre a játék ideje alatt

Everyday Heroes: When Helping Is Not an Obligation But a Lifestyle

Civil society project

Although many have sounded the alarm, saying that today's generation Y is irreversibly lost in the world of smartphones and game consoles, there is an organisation to show us a great counterexample. In the *Be an Everyday Hero* project, students learn in a playful way what it means to be a volunteer.

"Make the town a better place, make people smile" – such were the goals which the students competing in the programme implemented by the Evangelic Church of Sopron set for themselves. In the project launched as part of the *Europe for Citizens* programme in March 2015, already 17 teams from Sopron compete with volunteering activities to find out who the ambassador of volunteering will be in May 2016. We asked Péter Csizmár programme coordinator about the programme.

Where does the idea of *Be an Everyday Hero* come from?

I've been a member of Rotary Club for years. This organisation helps

disadvantaged people – that's where the idea came from. We organise donations to support the families in need, help the children with their studies, even musical studies, and we also support the local kindergarten and institute for the physically disabled. At the same time, we noticed that it was hard to involve young people. That was how we first thought of promoting volunteering among students.

How did you get young people involved in the programme?

We were even helped by a regulation that requires secondary school students to complete 50 hours' volunteer work before the final exam; however, it's not specified where they should work as volunteers. So they were even happy that they were offered such a great opportunity. It was convenient, because it's difficult to motivate students or convince them to do anything, especially to work. In order to make it less of an obligation, we put volunteering in a playful competition environment. The competition involved four countries;

besides Hungarian students, students from Croatia, Transylvania and Slovenia are also working to make their environments better. The team that proves best will win a one-week holiday in Croatia, besides being elected the ambassadors of volunteering. The members of the jury who assess students' work all come from the local civil society.

How should we imagine this competition?

The students form smaller teams to complete various tasks, for which they get scores during the competition. Each round has a different theme, but within that, the teams can decide what they want to do. Some made cookies for the residents of a children's home, some visited elderly people, whereas others renovated a playground or organised toy donations for the children's ward at the local hospital. Currently, they are preparing for a Christmas programme with the students of Cseresznyesori children's homes and Tóth Antal School: they teach poems and songs to the younger ones, and they also prepare costumes.

pontokat kapnak. Minden fordulónak van egy tematikája, ám azon belül a csapatok dönthetnek, mit szeretnének csinálni. Voltak, akik süteményt sütöttek egy gyermekotthon lakói számára, vagy időseket látogattak, mások pedig felújítottak egy játszóteret, vagy játékgyűjtést szerveztek a helyi kórház gyermekosztálya számára. Jelenleg a karácsonyi műsorra készülnek a Cseresznyesori gyermekotthonok és a Tóth Antal Iskola diákjainak szereplésével: verseket, énekeket tanítanak meg a kisebbeknek, valamint jelmezeket készítenek.

A harmadik fordulóban olyan személyt kellett találniuk a diákoknak, aki számukra példaértékű lehet, akire úgy tekinthetnek, mint a hétköznapi hősré. Az egyik csoport a 70 éves Horváth Erzsébet Zsuzsannával készített interjút, aki a soproni idősek otthonának kápolnájában az oltárt díszíti, emellett a betegeket látogatja, bevásárol és kiváltja a gyógyszereket. A másik csoport egy önkéntes tűzoltót keresett fel, de akadt, aki a tanárnőjét kérdezte meg, mi számára az önkéntesség.

Mit kínálnak még a diákoknak?

A csoportfeladatokon felül közösségformáló programokat is rendezünk a versenyzőknek, például kerékpártúrára mentünk a Fertő-tó környékére. Mielőtt azonban elindultunk volna, a Wilfing Áron Egyesület tagjai közlekedésbiztonsági eligazítást tartottak, mert fontosnak tartjuk, hogy mindenből tanuljanak valamit a diákok. De öko-majálist is rendeztünk Sopronban, ahol a csapatok

újrahasznosító kézműves foglalkozást tartottak, ezzel is növelve pontjaik számát.

Mitől más ez a program, mint bármilyen önkéntesség?

A program azért is újszerű, mert versenyhelyzetet teremt, és a diákok szívesen csinálják. Az aktív segítség mellett előadásokat is szervezünk nekik, hogy még többet tanulhassanak az önkéntességről. Külön öröm számunkra, hogy ennyi intézmény, ennyi csapat jelentkezett, hiszen így jószerevével minden soproni iskola képviselteti magát. Igyekszünk kihasználni a közösségi média jótékony hatását is, hogy minél több embert érzünk el. A diákok pedig nagyon lelkesen posztolgatják a képeiket. Nem rejtett célunk az volt, hogy rajtuk keresztül a szülőket is elérjük, így a családok közösen tudnak részt venni a segítségnyújtásban.

Hogyan tudják elérni, hogy ne lankadjon a lelkesedés?

Nehéz a fiatalok érdeklődését felkelteni és a motivációt fenntartani, nekik folyamatos impulzus kell, és ez nagy kihívás. De az, hogy több ezer emberhez eljutunk, óriási eredmény. Ebben a Facebook oldalunk is segít, ahol igyekszünk hasznos információkat, cikkeket is megosztani.

Mennyire segítette az ügyet, hogy európai együttműködés keretein belül jöhetett létre?

Így tapasztalatokat tudtunk cserélni: jönnek a visszajelzések, mi az, ami a partnerszerve-

zeteknél nem működik, nálunk viszont igen. A partnereink a szomszédos országokból hasonló típusú tevékenységeket visznek, mint mi, csak kisebb költségvetéssel, ennél fogva kevesebb középiskolai diákot tudnak bevonni a munkájukba. A versenyt viszont ők is meghirdették, és mind a szabadtéri rendezvényeik, mind pedig az előadások tematikája nagyon hasonló. A verseny kivitelezése minden partnernél saját rendezésben valósult meg, közös volt viszont a projekttervezés, valamint a szakmai és az operatív „stáb” is rendszeresen találkozik, hogy az eredményekről, a tapasztalatokról beszéljenek, a programokat kitalálják, és ha kell, módosítsanak azokon. Interkulturális tanulás zajlik, ami minden félnek a hasznára válik majd.

Milyen hosszú távú eredményre számítanak?

Szeretnénk, ha minden helyszínen sok diák és szülő ismerkedne meg az önkéntesség és a civil összefogás fontosságával, ezáltal aktívabb és magabiztosabb szerepet vállalnának a városuk életében. Tervezzük, hogy a projektet a lezárás után is folytatjuk. Ennek érdekében a verseny végső nyerteseit – az önkéntesség nagyköveteit – mindenképpen szeretnénk a jövőben bevonni a munkánkba, hogy az iskolájukban a fiatalabb diákokat támogassák, és jó példával járjanak elől. Lényegét tekintve most a jövőnek toborzunk önkénteseket. •

PÁLFI KRISZTINA

In the third round, the students had to find somebody who can be a role model to them, whom they can regard as an everyday hero. One team interviewed 70-year-old Erzsébet Zsuzsanna Horváth, who decorates the altar at the chapel of a retirement home in Sopron; besides, she also visits the ill, does the shopping and redeems prescriptions. Another team visited a volunteer firefighter, but there was also someone who asked his own teacher what volunteering meant to her.

What else do you offer the students?

Besides the team tasks, we also organise community shaping programmes for the contestants, such as a bicycle tour to the Lake Fertő region. However, before we started, members of the Wilfing Áron Association gave a road safety presentation, because we think it's important that the students should learn something new from everything. We also held an eco festival in May in Sopron, where the teams held

recycling handicraft workshops, thus gaining more scores.

What makes this programme different from any other form of volunteering?

This programme is also innovative because it creates a competitive situation, and students like it. Besides the active volunteer work, we also organise presentations for them so they can learn even more about volunteering. We are especially glad that so many institutions and teams have applied, as thus almost every school in Sopron is represented. We also try to take advantage of the benefits of social media, in order to have a wider reach. And students do post their pictures very enthusiastically. Our quite obvious goal was to reach the parents through them, too, so the families can participate in the work together.

What can you do to keep up the motivation?

It's hard to raise young people's interest and maintain their motivation; they need constant impulses, which is a great challenge. But the very fact that we have reached thousand of people is a great achievement. It's also greatly helped by our Facebook page, where we try to share useful information and articles.

How much help did it mean that the project was implemented in a European partnership?

This way we could exchange experiences; we get regular feedback on what doesn't

work with our partner organisations but does work here with us. Our partners from the neighbouring countries are engaged in similar activities to ours, but on a lower budget, and therefore they can involve fewer secondary school students in their work. They nevertheless announced the competition, too, and both their open-air events and presentations are similarly structured. Each partner organised their own competitions; project planning, however, was conducted in cooperation, and the professional and operational 'staff' also meet regularly to discuss their achievements and experiences, and to design – and when necessary, modify – the programmes. It's an international learning process, from which each party will benefit.

What long-term results do you expect?

We want many students and parents to learn about the importance of volunteering and civic cooperation at each venue, so they can assume a more active and self-confident role in the lives of their towns. We plan to continue the project even after closing. Therefore we definitely want to involve the final winners of the competition – the ambassadors of volunteering – in our future work, so they can support younger students at their schools and set a good example. Basically, we're recruiting the volunteers of the future now. •

Interview: KRISZTINA PÁLFI

„Mindenkinek jó egy szellemi közösséghez tartozni”

RGDTS NONPROFIT KFT – PHIREN AMENCA
Volunteering – Citizens' tools for Roma Inclusion

civil társadalmi projekt

2014

Ötödik éve működik a Phiren Amenca nemzetközi hálózat magyarországi alapító tagja, az RGDTS, amely Budapestről számos önkéntes munkáját koordinálja Európa-szerte. Ám célja ennél sokkal összetettebb: önbecsülést, állampolgári részvétel megerősítést, európai identitást kínál, és főként párbeszédet romák és nem romák között. A szervezet az Európa a polgárokért program pályázati támogatásával most arra kapott lehetőséget, hogy tagjainak tapasztalatait felmérje, összegezze, és mások számára is elérhetővé tegye. Herfort Marietta koordinátor mesélt a tevékenységeikről.

A Phiren Amenca egy roma kifejezés.

Mit jelent?

Annyit tesz: Járj velünk! Egyfajta együtt gondolkodásra, közös tevékenységre utal, amelybe roma és nem roma fiatalokat

igyekszünk bevonni főként önkéntes programokon keresztül. A Phiren Amenca önkénteseket és őket koordináló szervezeteket tömörít, olyanokat, akik elkötelezettek az iránt, hogy a rasszizmus és az előítéletek ellen küzdjenek.

Ha jól értem, az önkéntesség itt nem csupán cél, de eszköz is.

A romák többszörös hátrányának leküzdéséhez az egyik legjobb módszer az önkéntesség és a nem formális oktatás azzal, hogy önbecsülést, öntudatot ad. Megtanítja az érintetteket kiállni a jogaikért, fejleszti a kommunikációs készségeiket, erősíti a roma, a magyar, de az európai identitásukat is. Az a törekvésünk, hogy a roma önkéntesek nem roma szolgálati helyekre kerüljenek és fordítva: hiszünk abban, hogy ez pozitívan hathat a társadalmi változásokra. Ám az önkéntesség nálunk csak egy elem, ezen túl képzési és találkozási lehetőségeket nyújtunk a tagjainknak. Évente kétszer egy-

hetes nemzetközi szemináriumot tartunk olyan kérdésekben, mint roma történelem, cigányellenesség, holokauszt és emlékezet, aktivizmus... Akik eljönnek ide, azok megosztják a tapasztalataikat, emellett fontos az is, hogy a romák hangja minél inkább hallható legyen Európában.

Milyen visszajelzéseket kaptok?

A legfontosabb mindig a „nem vagyok egyedül” érzése: nem vagyok egyedül a véleményemmel, problémáimmal, kérdéseimmel, gondolataimmal. Ez derül ki az Európa a polgárokért program támogatásával most folyó kutatásainkból is, amelyben háromszáz önkéntes élményeit vizsgáljuk. Fontos volt számunkra, hogy áttekinthessük eddigi munkánk eredményét, értékelni, hol állunk, és megmutatni Európának ezt a hatékony és jó gyakorlatot – persze nem hallgatva el a nehézségeit sem. Szervezetekkel és fiatalokkal mélyinterjúkat és kérdőíves felmérést készítünk az önkéntességről, helyi munkavállalási és tanulási lehetőségekről, motivációról, politikai és civil szervezetek szerepéről. Az ebből leszűrt következtetéseket jövő év márciusában, egy partnerség-építő konferencia keretében mutatjuk be Budapesten.

Jelenleg is dolgoznak nálunk külföldi fiatalok, valamint magyar romák tevékenykednek a partnerországokban?

Így van, most épp egy ukrán fiú és egy román lány önkénteskedik nálunk, ők honlapfejlesztéssel, programszervezéssel

“Everybody Loves Belonging to an Intellectual Community”

Civil society project

The Hungarian founding member of the Phiren Amenca international network, RGDTS, has been operating for five years, coordinating the work of a number of volunteers all over Europe from Budapest. Its goal, however, is much more complex: it offers self-respect, civic engagement, strengthening of European identity, and, in particular, a dialogue between Roma and non-Roma people. With grant support from the *Europe for Citizens* programme, the organisation has been given an opportunity now to assess, summarise and make available for others the experiences of its members. Coordinator Marietta Herfort told us about their activities.

‘Phiren Amenca’ is a Roma expression. What does it mean?

It means ‘Walk with us’. It refers to a kind of common thinking and activity, in which we try to involve young Roma and non-Roma people, mainly through volunteering programmes. Phiren Amenca encompasses volunteers and their coordinating organisations who are committed to the fight against racism and prejudice.

If I get it right, volunteering here is not only a goal, but also a tool.

Volunteering and non-formal education are among the best ways to overcome the multiple disadvantages of Roma people, because they give them self-respect and self-awareness. They teach those concerned how to stand up for their rights, improve their communication skills and enhance their Roma, Hungarian and even European identity. Our goal is to assign Roma volunteers to non-Roma locations for service and the other way round; we firmly believe that it can positively affect social changes. For us, however, volunteering is only one aspect; we also offer our members opportunities of training and meeting others. Twice a year, we hold one-week seminars on issues such as Roma history, anti-Romani sentiment, Holocaust and remembrance, activism... Those who come here will also share their experiences, but it’s also important that Roma voices should be heard more strongly in Europe.

What feedback do you get?

The most important thing is always the ‘I’m not alone’ feeling: I’m not alone with my opinion, with my problems, questions and thoughts. That was also pointed out by our

research, conducted with support from the Europe for Citizens programme, in which we examined the experiences of three hundred volunteers. It was important for us to be able to revise the result of the work we’d done, to assess where we are now and to show Europe this effective and good practice – not concealing, of course, the difficulties, either. We conducted in-depth interviews and surveys with organisations and young people about volunteering, local employment and learning opportunities, motivation and the role of political and civil organisations. The conclusions drawn will be presented next March, at a partnership-building conference to be held in Budapest.

Are there any foreign youths currently working in Hungary and Hungarian Roma volunteering in the partner countries?

Yes, there are; we have a volunteer boy from the Ukraine, as well as a Romanian girl, who develop websites and organise programmes. By contrast, young Hungarians work in foreign schools and migrant centres, organise youth clubs in Albania and participate in a media

foglalkoznak. A mi fiataljaink pedig külföldi iskolákban, migránsközpontban dolgoznak, Albániában ifjúsági klubokat szerveznek vagy például bécsi médiakutatásban vesznek részt. Volt olyan évünk, amikor összesen tíz önkéntesünk volt, mára a számuk meghétszereződött. Eleinte sokkal többen jelentkeztek nem romák, de az utóbbi években egyre több roma fiatalt is érdekel ez a lehetőség, hiszen mindenkinek jó egy szellemi közösséghez tartozni.

Sikerül elérni a kevésbé képzett, nem városi rétegeket is?

Ez mindig nehezebb. Sokat segít a közösségi média, de volt önkénteseinken is nagyon sok múlik, hiszen ők adják a jó példát. Ha a külföldi szolgálatuk lejár és hazamennek, általában bemutatják, hol voltak, mit csináltak, mit nyertek a dologgal. Sokan általuk jutnak el hozzánk.

Németországban, Franciaországban meglehetősen fejlett az önkéntesség és állampolgári részvétel kultúrája. Itthon mennyire értik, miről is szól mindez?

Sokan úgy asszociálnak, hogy önkéntes az, akit kihasználnak, aki dolgozik, de nem fizetik meg. Egyszerűen meg kell teremtenünk ennek a presztízsét. Nem könnyű beállítani egy szegregált iskolába azzal, hogy ha befejezitek a sulit, menjetek önkéntes programra. Ezért először helyi programokba próbáljuk bevonni a fiatalokat, aztán elvinni őket ifjúsági cserére, találkozókra. Ez általán-

ban hat, hiszen látják, milyen sokszínű ez a világ, találkoznak roma fiatalokkal Európaszerte, ami komoly motivációt jelent nekik akár csak az angoltanuláshoz is.

Nincs könnyű dolga annak, aki kilóg a sorból...

Sokszor valóban nehéz elmenni otthonról, ahol diszkrimináció éri az embert, oda, ahol hasonlókat tapasztal – erről többen is beszámoltak a kutatás során. Ezekből a beszélgetésekből az is leszűrhető, mennyire jó kulcs az önkéntesség. Volt például két beás fiatal Franciaországban, egy idősek otthonában. Sokáig erősen tartózkodóan viselkedtek velük szemben. Ők azonban próbálták becsempészni a kultúrájuk egy-egy szeletét: táncolni tanították a lakókat, roma ételeket főztek nekik. A program végén már az idősek kérték őket, hogy mutassanak videókat, tegyék be a zenéjüket... Egy év alatt el lehet jutni ide.

Hogyan tudjátok megőrizni az egyes projektek során kialakult kapcsolatokat?

Az oktatási programjainkra a régi önkénteseink is eljönnek trénerkedni, workshopot vezetni, és maguk is hozhatnak ötleteket, amelyeket együtt megvalósítunk. Már most részt vesznek például a következő év szervezésében.

Miként lehet szervezetként továbblépni?

Szeretnénk, ha a jövőben minden országban lenne egy-egy önkéntesünk, aki koordinálja a helyi munkát, és szeretnénk nyitni Észak- és Nyugat-Európa felé még inkább. Magyarországon pedig azon dolgozunk, hogy bevonjuk a strukturált párbeszédbe azokat a roma fiatalokat, akik már túl vannak a programjainkon, és készek erre. Azért, hogy a döntéshozatali folyamatokat ne csak átlássák, de idővel bele is tudjanak szólalni.

Ami a kutatást illeti, van-e már, ami elmesélhető az interjúkból? Mi az, ami esetleg már most kirajzolódik tanulságként?

Érdekes volt számomra például annak a romániai lánynak a története, aki huszonhét éves létére korábban még a megyehatárt sem lépte át. Szüksége volt részünkről plusz támogatásra olyan egyszerűnek tűnő dolgokban is, hogy milyen egy nagyvárosban élni, vagy épp egyedül utazni. Rengeteget formált rajta az önkéntesség, egy önbizalomteli, tapasztalt, talpraesett ember lett, aki ma Liverpoolban dolgozik. Egy másik lány Münchenbe készül dolgozni, de a szülei nem örülnek, mert távol lesz a gyermekük. Ezekből a jelenségekből látszik, hogy bár még a fiatalokban is van némi félsz, az európaiság bizony nagyon mást jelent már nekik, mint az eggyel korábbi generációnak – többek között ezért a változásért dolgozunk. •

KEMPF ZITA

research conducted in Vienna. There was a year when we only had ten volunteers altogether; by now, their number is seven times as high. First we had much more non-Roma applicants, but in the past few years, more and more young Roma people have shown interest in this opportunity, as everybody loves belonging to an intellectual community.

Did you manage to reach the less qualified, non-urban layers, too?

That's always harder. Social media helps a lot, but our former volunteers are also very useful, because they present a good example. When their foreign service is over and they go home, they usually give an account of where they've been, what they've been doing and how they've benefited from it. Many people find us through them.

In Germany and France, the culture of volunteering and civic engagement is quite well-developed. How much do Hungarians understand what they mean?

Many think that a volunteer is someone who is exploited, working without pay. So we need to give it a prestige. It's not easy to turn up in a segregated school and say 'when you finish school, join a volunteering programme'. Therefore first we try to involve young people in local programmes, and then take them to youth exchange programmes

and meetings. That's usually effective, because they can see how diverse this world is, and they can meet young Roma people all over Europe, which gives them great motivation, say, for learning English.

Being different is not easy...

Often it is really hard to leave home, where you face discrimination, for another place where you can see the same – this is something many of the participants told us during the research. These conversations have also highlighted the key role of volunteering. There were, for example, two young Boyash people in France, working in a nursing home. For a long time, the residents were rather reserved with them. They, however, tried to steal pieces of their culture into their work: they taught dances to the residents and cooked them Roma dishes. At the end to the programme, it was the elderly residents who asked them to show videos and play their music... And you can achieve that in one year.

How can you maintain the relationships established in each project?

Our former volunteers regularly visit our educational programmes as trainers and workshop leaders, and they can also bring new ideas to be implemented together. For example, they're already involved in planning next year.

How can you proceed as an organisation?

We would like to send a volunteer to each country to coordinate local work, and we also want to be more active in Northern and Western Europe. In Hungary, we're trying to involve those young Roma people in the structured dialogue who have already completed our programmes and are ready for it. Not only should they understand the decision-making processes, but later on they should also be able to influence them.

As regards the research, can you share any detail from the interviews with us? Are there any early lessons learnt?

For me, it was interesting to read the story of a Romanian girl, for example, who was 27 seven and had never even crossed the county border before. She needed extra support from us even in such apparently simple things as how to get along in a big city or travel alone. Volunteering has shaped her a lot; she has become a self-confident, experienced and resourceful person, now working in Liverpool. Another girl wanted to work in Munich, but her parents weren't happy about their child being so far away. These phenomena point out that, although young people have their concerns, too, they have a very different approach to being a European citizen from the previous generation, and that change is one of the very goals we're working for. •

Interview: ZITA KEMPF

4 Művészetekkel a toleranciáért

NAGYECSED VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
Kisebbségek identitása és integrációja művészeti eszközökkel – Konferencia- és fesztiválsorozat a jó gyakorlatok bemutatására

városok hálózatai

2015

Nagyecsed Város Önkormányzata a roma közösségek önismeretének, kulturális örökségének és integrációjának fejlesztésével foglalkozott az Európa a polgárokért program támogatásával megvalósult projektjében. Művészeti tevékenységeken keresztül közelítettek a témához, melynek megvalósításában román, szlovák és lengyel partnerekkel működtek együtt. A projektről Erősné Balog Szilvia szakmai vezetővel, valamint Szabóné Ivánku Zsuzsanna koordinátorral beszélgettünk.

Miért ezt a témát választottátok?

Erősné Balog Szilvia: Én roma származású vagyok. Szerettem volna egy nemzetközi projektet, melynek segítségével a kultúránkon, művészetünkön keresztül közelebb kerülhetünk a külföldön élő cigánysághoz, és megnézhetjük, hogyan élnek más országokban. Hogy miért művészeti tevékenységek-

kel akartuk megszólítani őket? Mert ahhoz értünk. Ez a kultúránk, belőlünk fakad.

Szabóné Ivánku Zsuzsanna: Nagyecsedben nagyon nagy hagyománya van a néptáncos, lápi hagyományőrző csapatoknak, tevékenységeknek. Szilvia nagyjából 20 éve vezet táncsoportokat, cigány táncokat tanít ott helyben és a környező településeken. Ezért mindenképpen ezzel a témával kapcsolatban akartunk pályázatot beadni. Másrészt szerettük volna Nagyecsedben a roma hagyományok őrzését, az identitás erősítését és az integrációt fejleszteni.

Szerintetek mitől volt jobb a ti projektetek, mint a többi pályázóé? Miért kapott támogatást?

B. Sz.: Szerintem azért volt komplex, mert megmozgatta a településen élő embereket. Nemcsak a szervezeteket, hanem az egész várost. Abban is nagy erő volt, hogy roma szervezetek fogtak össze. A projektnek volt szakmai és kevésbé

„A közös művészeti és kulturális programok során a résztvevők önismerete és világlátása alakult jelentősen. A művészeti tevékenységek lehetővé tették, hogy a társadalmi és munkahelyi hierarchiák által meghatározott kapcsolatokon kívül a helyi csoport tagjai jobban megismerjék egymást, felfedezzék új arcaikat. A részt vevő közösségek szintjén érdekes volt, hogy a csere-szított azonosítani a büszkeségeket, jó gyakorlatokat. Másrészt a személyes tapasztalatok alapján a legtöbben saját problémáikat is újraértékelték.”

Kovács Petra, közösségi zeneterapeuta,
Sáry-módszer oktató, művészetterapeuta,
a zárókonferencia meghívott előadója

szakmai része is: a konferencián a szakmai csapatokat tudtuk megszólítani, a kulturális eseményekkel viszont mindenkit.

Találtak olyan módszert, amelyet helyben is be lehet emelni a napi munkába?

I. Zs.: Abszolút. Eléggé példamutató a nagyecsed-i közösségi élet. Itt tényleg nagyon profi táncsoportok vannak. Magyarok táncolnak cigány táncot, cigányok táncolnak magyar táncot, utánpótlás csapat is van. Ez már önmagában egy közösség-szervező erő, amit sikerült megmutatnunk a partnereknek is. Nagyon érdekes volt mindenki számára a Nagyecsedben bemutatott zeneterápia is, ahol Kovács Petra ismertette

Arts for Tolerance

Network of towns

In a project implemented with support from the *Europe for Citizens* programme, the Local Government of the town of Nagyecsed focused on improving self-knowledge, cultural heritage and integration of Roma communities. They tackled the issue through artistic activities implemented with their Romanian, Slovakian and Polish partners. We talked to Project Leader Szilvia Erősné Balog and Coordinator Zsuzsanna Szabóné Ivánku about the project.

Why did you choose this subject?

Szilvia Erősné Balog: I come from a Roma family. I wanted an international project that relies on our culture and art to bring us closer to the Roma people living abroad

to see how they live in other countries. And why we wanted to make them heard through arts? Because that's what we're good at. It comes from our culture, from us. *Zsuzsanna Szabóné Ivánku:* Nagyecsed has had a long tradition of folk dance and traditionalist groups and activities. Szilvia has lead dance groups and taught Roma dances locally and in the neighbouring villages for about 20 years. That's why we insisted that our project should be based on this topic. Also, we wanted to preserve Roma traditions, enhance identity and improve integration in Nagyecsed.

What do you think made your project better than that of other applicants? Why did you get the grant?

Sz. B.: I think it was complex because it mobilised the people living in the town. Not only organisations, but the entire town. The fact that Roma organisations cooperated also represented great power. The project had a professional and an informal side: at the conference, we could address the professional teams, whereas the cultural events appealed to everybody.

“The common artistic and cultural programmes significantly shaped the self-knowledge and world view of those involved. The artistic activities enabled the members of the local team to get to know each other better and discover each other's new sides beyond the relationships determined by social and workplace hierarchies. At the level of the communities involved, it was interesting to see that the exchange helped to identify achievements to be proud of and good practices. Also, the personal experiences made many participants reassess their own problems.”

Petra Kovács community music therapist, teacher of the Sály method, art therapist, guest lecturer at the closing conference

Did you find any method that can be locally applied in daily work?

Zs. I.: Absolutely. Social life in Nagyecsed can set quite an example. We have truly professional dance groups. Hungarians dance Roma dances, Roma people dance Hungarian dances, and we also have junior groups. This in itself is enough to attract large audiences, which we managed to demonstrate to our partners, too. Also, everybody found the music therapy presented in Nagyecsed very interesting, where Petra Kovács showed the visitors methods of articulation and intonation to be used to develop kindergarten and school children.

meg az érdeklődőkkel, milyen hangképzési és hangadási módszerekkel lehet fejleszteni az óvodás és iskolás gyerekeket.

Adott valamilyen pluszt a résztvevőknek, hogy ez egy nemzetközi projekt volt?

I. Zs.: Igen, különösen az, hogy átlag polgárok, köztük roma emberek elmehettek külföldre, akár több helyre is. Az már önmagában adott nekik egyfajta büszkeséget és jó érzést, hogy bekerülhettek ebbe a programba, és részt vehettek a különböző eseményeken. Emelte az önbecsülésüket.

Mi volt szerintetek a legjobb ebben a projektben?

I. Zs.: Nagyon sok pozitívum volt. Természetesen a nagyecsedei volt a non plus ultra, de a lengyel szakmai konferencia is nagyon színvonalas volt. Azzal kezdődött – és ez nagyon megrendítő volt –, hogy elmesélték a történelmi vonatkozásokat. Ott a közelben volt egy munkatábor, és részletesen bemutatatták, hogy mi történt a II. világháború során. Azzal zárták a rendezvényt, hogy a roma közösségből meghívtak egy családot, és a helyszínen az egyik vezető interjút készített velük.

B. Sz.: A holokauszt óta először állt roma a város színpadán. Ez egy hatalmas áttörés. A projekt előtt ott nem ismerték a cigányokat. Csak egy cigány család vallotta magát romának. Azóta viszont találkoztak, összeálltak, és létrehoztak egy táncsoportot. Ott elkezdődött valami. Egyre inkább elfogadják

a roma kultúrát és hagyományokat, azok az emberek pedig, akik romának vallják magukat, fel is merik vállalni, hogy azok.

I. Zs.: A projektnek köszönhetően a város látókörébe kerültek ezek a családok, és egy csomó inspirációt kaptak a lengyelek arról, mit tehetnek a romák érdekében.

Csinálnátok valamit másképpen, ha most kezdenétek?

I. Zs.: Mindig mindent lehet jobban csinálni. Rengeteget tanultunk és töretlen a lelkesedésünk, de van, amin változtatnánk. Sokkal több időt szánnánk például a partnerség építésére. Nehéz, hogy amíg nem tudjuk, a beadott pályázat nyer-e, senki sem szeret foglalkozni vele. Pedig egy ilyen sok utazással járó és nagyon kötött időpontokkal működő projektnél szükséges lett volna, hogy a projekt megkezdése előtt többet tudjunk egyeztetni. De amire nincs forrás, az általában nem történik meg.

Tervezitek a folytatást?

I. Zs.: Jelenleg is zajlanak workshopok, ahol a projekt programjain részt vett helyi szakemberek tartanak előadásokat, beszélgetéseket, átadják az újonnan szerzett tapasztalataikat, ismereteiket. Reméljük, hogy a jövőben valamelyik partner az itt megismert módszerek felhasználásával nyújt be további EU-s pályázatot. Ez az egyik fő cél.

B. Sz.: Nagy barátságok születtek, közösen, együtt gondolkozunk tovább. Az a reményünk, hogy tovább folytathatjuk a munkát.

Ha nem is minden országgal, mert a pénz azért nem elég arra, de vannak jó gyakorlataink, amelyeket meg tudunk osztani másokkal.

I. Zs.: Értékes szakemberekkel találkoztunk, nagyon jó személyes és szakmai kapcsolatok alakultak ki. És már beadtunk egy új Európa a polgárokért pályázatot, amelyben vannak partnerek a jelenlegi projektből is. •

FRANK NÓRA

A projekt eredményeit a résztvevők hasznosíthatják napi munkájuk során is. A Nagyecseden bemutatott zene-terápia módszerét például bármelyik óvodai vagy iskolai foglalkozáson lehet használni a gyerekek készségeinek fejlesztésére. A nagyecsedeihez hasonló táncsoportok, melyekben együtt táncolnak romák és nem romák, szintén segíthetik egymás megismerését, az előítéletek csökkentését, és nagy közösségszervező erővel bírnak. A pályázóknak van még néhány megvalósítandó projektötletük – például a korai fejlesztés témájában – melyhez szintén fel szeretnék használni az elmúlt hónapokban összegyűlt tapasztalataikat és a jó gyakorlatok egy részét.

Did the participants benefit in any way from the fact that it was an international project?

Zs. I.: Yes, they did, especially from the fact that average citizens, including Roma people, could travel abroad, even to a number of places. Being involved in this programme and in various events in itself made them proud and feel good. It greatly increased their self-respect.

What do you think was the best thing about this project?

Zs. I.: It had a lot of positive sides. Of course, the Nagyecséd event was the 'non plus ultra', but the Polish conference was of very high standards, too. It began by – and it was very moving – an account of the historical relations. There used to be a labour camp nearby, and they gave a detailed presentation on what had happened during World War II. As the closing act of the event, they invited a Roma family and one of the leaders interviewed them on the spot.

Sz. B.: It was the first time a Roma person had stood on the stage of the town since the Holocaust. It's a great breakthrough. Before the project, they hadn't known the Roma there. There was only one family who identified themselves as Roma. Since then, however, Roma people have cooperated and established a dance group. Something has begun. They accept Roma culture and traditions more and more, and those who

identify themselves as Roma are now proud of it.

Zs. I.: The project has brought these families into focus in the town, and the Polish partners also got a lot of inspiration about what can be done for the Roma.

Would you do anything differently if you could start all over again?

Zs. I.: You can always do things better. We've learnt a lot and our enthusiasm is unbroken, but we could change a few things. We would devote much more time to building the partnership, for example. It's difficult, because as long as you don't know if your project has won funding or not, nobody wants to work on it, although with a project requiring so much travelling and a very strict timeline as ours, it would have been useful for us to have more discussions before launching it. But normally, what you don't have the resources for will never happen.

Are you planning to continue?

Zs. I.: There are still workshops where the local specialists involved in the project programmes hold presentations and talks, and share their freshly gained experiences and knowledge. We hope that some of our partners will submit a new EU grant application based on the methods learnt here. That's one of our major goals.

Sz. B.: We have made good friends and we keep thinking together. We hope we can

continue the work we've started. It might not involve all the countries, due to lack of finances, but we have good practices we can share with others.

Zs. I.: We met valuable professionals and very good personal and professional relationships were made. We've also submitted another 'Europe for Citizens' grant application which includes some partners from our current project. •

Interview: NÓRA FRANK

The participants can use the project results in their daily work, too. The music therapy method presented in Nagyecséd, for example, can be used in any kindergarten or school activity to develop children's skills. Dance groups like the one in Nagyecséd, where Roma and non-Roma people dance together can also help to learn about each other and fight prejudice, while attracting wide audiences. The applicants have some further project ideas to be implemented – for example, in the field of early development –, for which they also wish to use some of the experiences and good practices gained during the past few months.

5 Hatékony megoldások a fiatalok problémáira

KULTURÁLIS ÉLETÉRT KÖZHASZNÚ EGYESÜLET
Cooperation for European citizenship
among youths people

városok hálózatai

2014

A fiatalokat érintő problémák megoldására koncentrál a nyíregyházi Kulturális Életért Közhasznú Egyesület projektje. A cél a helyi fiatalok nehézségeinek megfogalmazása, külföldi módszerek átvétele, valamint a döntéshozók tájékoztatása arról, hogy mit kellene tenniük a megoldás érdekében. Dombóvári Gábor koordinátorral beszélgettünk.

„A projekt újdonsága abban rejlik, hogy felismertük, a problémák lehetnek hasonlóak a tagállamokban, de a megoldásoknak specifikusnak kell lenniük. Ezért közös fellépésre van szükség, amelyet lokális cselekvés követhet, kifejezetten az adott társadalmi viszonyokra vetítve, azokat figyelembe véve” – mondta a koordinátor.

A 2 évig tartó civil társadalmi együttműködésben jelenleg is folyik a munka, sőt, az érdemi rész még csak ezután következik,

ugyanakkor nagy reményekkel futottak neki Nyíregyházán a megvalósításnak. A főként fiataloknak, illetve fiatalokról szóló konferenciák és információs napok mellett – melyek témái között megtalálható a bevándorlás, az inaktivitás, a szocializációs nehézségek, a munkanélküliség és az elvándorlás – ifjúságkutató is zajlik. A projekt végén a szervezők módszertani összefoglalót és ifjúsági jelentést is közreadnak.

Az ún. desk research mind a 8 részt vevő országban megtörtént. *„Ez elsősorban adatbányászatot jelent, a már meglévő statisztikából dolgozva összeállított, az adott városra jellemző adatokkal alátámasztott kutatást, melyet minden esetben kiegészítettünk fókuszcsoporthozos beszélgetéssel is, melyet a helyi partnereink végeztek el. A projektben eddig volt nyitókonferencia, zajlik a fent említett ifjúságkutató, és három műhelyfoglalkozást is szerveztünk”* – tudtuk meg a koordinátortól.

A felmérések alapján hazai részről egyértelműnek látszik, hogy a nyíregyházi fiatalokat komolyan érinti a munkanélküliség és az elvándorlás – ahogy azt a projekt nyitórendezvényén is kiemelték. A fiatalok jó része a fővárosba költözik, és egyre többen mennek külföldre is szerencsét próbálni. Ezekre minden bizonnyal a többi részt vevő város fiatalosága is keresi a választ, ugyanakkor a problémák nem teljesen ugyanazok mindenhol. Dombóvári példaként említette Olaszországot, az egyik partnerüket, ahol az előbbieken kívül a bevándorlás is kihívás elé állítja a helyi fiatalokat.

Épp a fentiek miatt lesz érdekes a projekt tavaszi szakasza, amikor módszereket vesznek át egymástól a partnerek delegáltjai. A koordinátor éppen ebben látja a projekt újszerűségét. Mint elmondta, fontos, hogy nem gyakorlatokat adaptálnak, hanem csupán módszereket. A lényeges különbség az, hogy a gyakorlat konkrét, és elkép-

Effective Solutions to Young People's Problems

The project implemented by For Cultural Life Non-profit Association, Nyíregyháza, focuses on solving problems which affect young people. Their goal is to identify the difficulties young local people face, to adapt foreign methods and to inform decision-makers about what should be done for a solution. We talked to Coordinator Gábor Dombóvári.

"The innovative nature of the project lies in the fact that we recognised that, although the problems may be similar in various member states, the solutions should be specific. Therefore we need joint measures, followed by local action, taking into consideration the specific social conditions", the coordinator said.

The two-year-long civic social partnership is still working; moreover, the major part of the work is still ahead of them. Nevertheless, they began to implement the project in Nyíregyháza with great hopes. Besides the conferences and informative days held particularly for and about young people, tackling the issues of, among others, immigration, inactivity, difficulties of socialisation, unemployment and migration, youth research is also conducted. At the end of the project, the organisers will also publish a methodological summary and a youth report.

Desk research has been completed in all the 8 countries involved. *"It primarily means data mining, a research based on town-relevant data compiled from existing statistics, in each case complemented with focus group discussions conducted by our local partners. So far, we've had*

an opening conference as part of the project, the youth research mentioned above is underway, and we've organised three workshops, too", the coordinator explained.

Based on the surveys, in Hungary it seems obvious that young people in Nyíregyháza are seriously affected by unemployment and migration, as it was also pointed out at the opening event of the project. Many young people move to the capital, and more and more of them choose to try their luck abroad. These are problems to which young people from the other partner towns are also seeking answers to; still, the problems are not quite the same everywhere. Mr. Dombóvári mentioned one of their partners, Italy, as an example, where besides the above, immigration also presents a challenge to young local people.

zelhető, hogy csak az adott szituációban, adott helyszínen működik, míg a módszert mindenki a helyi viszonyokra szabhatja.

„A részt vevő szervezetek egymástól mini projekteket vesznek át, egy-egy város akár több módszert is. Mondjuk, a lengyel partner átveszi a litván módszert, és lehet, hogy egyből két problémára is megoldást találnak. De az is előfordulhat, hogy lesz olyan város, ahol egyik módszer sem lesz alkalmazható a helyi viszonyokra” – mondta. Azért a résztvevők természetesen reménykednek abban, hogy minél több területen tudnak hatékony megoldást kínálni egymásnak.

Arról, Nyíregyháza mit tud nyújtani a partnereknek, a koordinátor a következőket mondta el: *„Nálunk például nagyon jól működik az ifjúsági média (rádió és diákújság), ezt valószínűleg több város is átveszi majd. Amit pedig mi Nyíregyházán megvalósítunk, az vagy a lengyel hálózati modell, melyet 30 szervezettel közösen csinálnak a városban, vagy a litván felsőoktatási intézményekkel való együttműködés, ami számunkra a fiatalok bevonása miatt lehet érdekes. És az sem elképzelhetetlen, hogy esetleg mindkettőt megvalósítjuk.”*

A projekt nyolc ország tizenegy városának együttműködésével valósul meg, ennek megfelelően rengeteg embert érnek el. Bár alapvetően szakemberek vesznek részt benne, Dombóvári Gábor becslése szerint közvetlenül legalább 500 emberhez jutnak el, közvetetten pedig akár 15-20 ezer fiatal életére is hatással lehetnek az eredmények. Minden szervezet ifjúsági területen (is) tevékenykedik, így saját csatornáikon tudják elérni a fiatalokat. Dombóváriék például egy ifjúsági közösségi teret működtetnek Nyíregyházán.

„A projekt európai dimenziója új látásmódot ad mindenki számára. Láthatjuk, hogy mennyire sokféle nehézséggel kerülnek szembe a fiatalok Európa különböző részein: munkanélküliség, elvándorlás, médiafogyasztás. Sok probléma közös, ezért ezek megoldását együtt is kereshetjük, de lokálisan csak egy jelenségre koncentrálunk. Európai dimenzióban azonban látjuk, hogy másutt milyen helyzetek adódnak és hogyan keresik a lehetséges utakat a problémák megoldására” – Dombóvári ebben látja annak az előnyét, hogy viszonylag sok különböző, akár egymástól távoli ország delegáltjai vesznek részt a projektben.

Legalább 5 komoly szakmai kiadvány megjelenése várható a projekt végén, amelyek a döntéshozókhoz is eljutnak majd, ezért komoly társadalmi hatással számolnak. Hazai részről kizárólag civilek vesznek részt a projektben, ugyanakkor fontosnak tartják, hogy az eredményeket becsatornázhassák a döntéshozókhoz európai és helyi szinten is, akik így konkrét lépéseket tudnak tenni a fiatalok problémájának megoldásáért – de legalábbis a gondok enyhítéséért.

Az eredményekhez mindenki hozzáférhet majd, aki ifjúsági területen dolgozik, vagy kapcsolatban van fiatalokkal foglalkozó intézményekkel, civil szervezetekkel. A kutatás célja, hogy tükröt tartson a döntéshozók elé, egyúttal megoldásokat javasol a fiatalokat érintő legfontosabb problémákra. •

NAGY BARNABÁS

That is exactly why the spring phase of the project will be very interesting, when the delegates of the partners adopt methods from each other. That's where the coordinator sees the novelty of the project. As he said, it's important that the partners will not adopt practices, only methods. The significant difference is that practices are specific, and therefore they might only work in a given situation and location, whereas methods can be tailored to local conditions everywhere.

"The participating organisations adopt mini projects from each other, even a number of methods per town. Say, the Polish partner adopts the Lithuanian method, and they may find a solution to two problems at the same time. But it may also happen that in a town none of the methods can be applied to the local conditions", he said. Of course, the participants are nevertheless hopeful that they can offer each other effective solutions in as many areas as possible.

Concerning what Nyíregyháza can offer to its partners, the coordinator had this to say: *"Here, for example, youth media (radio and student magazine) works very well; this is*

something that other towns will probably adopt. And what we will implement in Nyíregyháza is either the Polish network model operated in cooperation with 30 organisations in the town, or the cooperation with the Lithuanian higher education institutions, which can be interesting to us because we can involve young people. Moreover, we might even implement both projects."

The project is implemented through the cooperation of 11 towns of 8 countries; accordingly, they can reach a very high number of people. Although those involved are mostly professionals, Gábor Dombóvári estimates that they can directly reach at least 500 people, and the results can indirectly affect the lives of as many as 15-20 thousand young people. Every organisation is also active in youth areas, and therefore they can reach young people through their own channels. Mr. Dombóvári and his associates, for example, operate a social space for young people in Nyíregyháza.

"The European dimension of the project gives everyone a new perspective. We can see the diversity of difficulties young people have to face in various parts of Europe: unemployment, migration, media consumption. Many of the problems are common, and therefore we can as well

seek solutions to them together, but locally we can only focus on one particular phenomenon. In a European dimension, however, we can see what other situations occur in other places and how they look for potential ways to solve the problems", said Mr. Dombóvári. That is where he sees the benefit of the fact that the project involves delegates from a relatively large number of countries, even ones that are distant from each other.

At the end of the project, at least five serious professional publications are expected to be released, which the decision-makers will also receive, and therefore they can be of great social impact. From Hungary's side, only civil participants are involved in the project; at the same time, they consider it important that the results should be channelled to decision-makers at a European as well as local level, to enable them to take specific steps to solve – or at least to relieve – young people's difficulties.

The result will be made available for anybody working in a youth field or maintaining relations with youth institutions and civil organisations. The research seeks to hold a mirror up to decision-makers, and at the same time, to suggest solutions to the most important problems affecting young people. •

Interview: BARNABÁS NAGY

6

Mintaértékű gyakornoki program a fiatalok munkanélkülisége ellen

MÓRAHALOM VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
„Testvérvárosok összefogása az ifjúsági munkanélküliség ellen” – Fiatal európai polgárok találkozója Mórahalmon
testvérvárosi találkozó
2014

Mórahalom városa több testvértelepülés bevonásával valósította meg projektjét az Európa a polgárokért programban. Legfontosabb célkitűzésük egy közös gyakornoki program kidolgozása és elindítása volt, amely mintaértékűvé válhat Európa-szerte, ugyanis a szakmai gyakorlat széles körben elfogadott eszköz, amely megkönnyíti az átmenetet az oktatási rendszerből a munka világába. A projektről Berta Zsolt koordinátor számolt be.

Miért gondolták, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozniuk kell?

A 90-es évek közepétől a foglalkoztatási helyzet javítása az EU legmagasabb szintű feladatává vált, azonban a fiatalok körében tapasztalható munkanélküliség továbbra is komoly kihívások elé állítja az Európai Uniót. Az elhúzódnó pénzügyi és gazdasági válság legnagyobb vesztesei munkaerőpiaci szempontból a fiatalok: az Unióban

még mindig 5,5 millió munkanélküli fiatal van, amely 23 százalékos ifjúsági munkanélküliségi rátának felel meg. A fő okok a munkaerő-kereslet alacsony szintje, a piaci igényeknek nem megfelelő képzettség, az országon belüli mobilitás és a tanulás melletti munkavállalás mérsékelt szintje. Ezek a problémák valamennyi partnerünket érintik. A testvérvárosok fiataljai számára szervezett találkozót Mórahalom minden évben megrendezi. Itt az Európai Unióval és annak kiemelt témáival foglalkoznak, és a programok is ezek köré épülnek. A korábbi *Európai Évek – A polgárok európai éve, Az önkéntesség európai éve*, valamint az előző évi testvérvárosi találkozók témájához kapcsolódva, illetve azt folytatva kézenfekvő volt, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzunk.

Melyek Mórahalom testvérvárosai?

A romániai Csíkszentmárton, a szerbiai Temerin, a lengyelországi Uniejów már régóta testvérvárosa Mórahalomnak, de mellettük

német és olasz testvérvárosi kapcsolatokkal is rendelkezünk. A korábbi szerződésekből adódóan az oktatás, a kultúra, a mezőgazdaság és vidékfejlesztés, valamint a lakossági kapcsolatok területén hatékonyan dolgozunk együtt.

Mi alapján választották a testvérvárosokat?

A mórahalmi és a csíkszentmártoni általános iskola 1995-ben kötött egymással együttműködési megállapodást. A két iskola pedagógusai az oktató munkát segítő szakmai és módszertani anyagok cseréjében, cserelátogatások, közös képzések, tanulmányutak szervezésében működnek együtt. A testvérvárosi pályázatok megvalósításában már 2003 óta veszünk részt közösen. A partnerek kölcsönösen biztosítják, szorgalmazzák a települések intézményei, civil szervezeti közötti közvetlen kapcsolatok felvételét, valamint kezdeményezik a gazdasági, kereskedelmi szervezetek, vállalkozók együttműködését. Így nem volt kérdés, hogy a meglévő testvérvárosainkat választjuk.

Mit tudott adni az Európa a polgárokért program egy olyan összetett kérdéshez, mint a fiatalok munkanélküliségének problémája?

A program kiváló alkalmat teremtett arra, hogy az előző találkozók folytatásaként az európai fiatalokat olyan kérdésekkel szembesítsük, amelyek valóban érintik őket és a mindennapi aggodalmaikról szólnak.

Exemplary Traineeship Programme Against Youth Unemployment

Town twinning

The town of Mórahalom implemented its project under the *Europe for Citizens* programme with the involvement of a number of twin towns. Our most important goal was to develop and launch a joint traineeship programme which could set an example all over Europe, as traineeship is a widely accepted tool that facilitates the transition from the educational system to the world of work. Coordinator Zsolt Berta told us about the project.

Why did you think you should tackle this issue?

Since the mid-90s, improving the employment has become a key priority for the EU; however, youth unemployment still presents a great challenge for the European Union. In terms of labour market, the greatest losers of the prolonged financial and economic crisis were young people: there are still 5.5 million unemployed youth in the EU, which corresponds to a youth unemployment rate of 23%. The main reasons are the low demand for labour, the qualifications not matching market needs, as well as the moderate level of mobility within the country and working while

studying. These problems affect all our partners. Mórahalom organises meetings for the youth of its twin towns every year. There they focus on the European Union and its priority issues, and the programmes are organised accordingly. Following and continuing the topics of former European Years – the European Year of Citizens, the European Year of Volunteering –, as well as those of the previous year's twin town meetings, it was obvious that we should tackle this issue.

Which are the twin towns of Mórahalom?

Sânmartin, Romania, Temerin, Serbia and Uniejów, Poland, have long been the twin towns of Mórahalom, but we also have twin towns in Germany and Italy. Due to former agreements, we have effectively cooperated in the fields of education, culture, agriculture and rural development, as well as public relations.

What were the criteria of choosing your twinned towns?

The primary schools of Mórahalom and Sânmartin concluded a partnership agreement in 1995. The teachers of the two schools exchange teaching resources

and methodological materials and organise exchange visits, joint training courses and study trips together. We have implemented twin town projects together since 2003. The partners mutually ensure and encourage establishing direct contacts between the institutions and civil organisations of the towns and promote cooperation between business, trade organisations and entrepreneurs. So our twinned towns were an obvious choice.

What could the Europe for Citizens programme add to such a complex issue as youth unemployment?

The programme was a great opportunity to continue the former meetings and face these young European people with questions which really affect them and which are about their common concerns. At the meeting, the institutions of the twin towns joined forces to try and adapt training opportunities to young people's needs, and encourage more of them to take

A találkozó során a testvérvárosok oktatási intézményeivel karöltve igyekeztünk a képzési lehetőségeket hozzáigazítani a fiatalok szükségleteihez, valamint minél több fiatalt buzdítottunk arra, hogy az uniós ösztöndíjak kínálta lehetőségekkel élve tanuljon vagy végezzen szakmai gyakorlatot külföldön.

Milyen események, illetve tevékenységek valósultak meg a projektben?

A projekt fő eseményeit a szakmai programok alkották: tájékoztató filmvetítés az Európai Évek témáiról, munkavállalás az EU-ban előadásorozat, pályaválasztási tanácsadás, vagy az Uniós Hétpólya nevű csapatjátékok. A fiatalok ellátogattak Mórahalom legnagyobb foglalkoztatóihoz, többek között a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdőbe és a Homokhát Térségi Agrár-Ipari Parkban működő vállalkozásokhoz. A találkozó során a komoly munkát magában rejtő különböző munkamódszerek – előadások, workshopok, intézményi látogatások, önkéntes társadalmi munkák, csoportos gyakorlatok – mellett nagyon fontos volt, hogy legyenek lazítást, ismerkedést, testmozgást lehetővé tevő

programok is, ezért a találkozó időpontját a Homokhát Sokadalom, illetve a Dél-Alföldi Rétesfesztivál időpontjához illesztettük, hogy a fiataloknak lehetőségük legyen megismerni egymás kultúráját, nemzeti sokszínűségét is.

Melyek a projekt legfontosabb eredményei?

A legfontosabb célkitűzésünk egy közös testvérvárosi gyakorlonoki program kidolgozásának elindítása volt. A találkozót követően elkezdtük egy adatbázis összeállítását azokról a cégekről, foglalkoztatókról, akik fogadni tudnák a testvérvárosokból érkező hallgatókat gyakorlati tapasztalatszerzés céljából. A helyszíneket úgy fogjuk összeállítani, hogy minél szélesebb körben igazodjon a fiatalok igényeihez. Lesz köztük többek között turizmus, vendéglátás, kereskedelem, mezőgazdaság, környezetvédelem és szociális szféra területén tevékenykedő vállalat, illetve szervezet is. A közös gyakorlonoki program biztosíthatja a további fenn tartható együttműködést a testvérvárosok és azok oktatási intézményei között.

Milyen pluszt adott a projektnek, hogy európai együttműködésben valósult meg?

A program célja, hogy a résztvevők körében kialakuljon és megerősödjön az európai szellemiség, megismerjék milyen lehetőségeket biztosít számukra az Európai Unió a tanulás, tanulmányok, önkéntesség, jogok és munkalehetőségek területén. A mi projektünk során a résztvevők számos

szervezettel, intézménnyel, önkéntessel és példaértékű programmal kerültek közvetlen kapcsolatba, így lehetőséget kaptak utazásra, valamint kipróbálhatták milyen külföldön élni, dolgozni, segíteni másokon.

Mit adott a projekt a részt vevő fiataloknak?

A különböző feladatok során játék és tapasztalás közben tanulhattak. Arra ösztönöztük őket, hogy a jövőben vegyenek részt a különböző önkéntes munkákban és vállaljanak szerepet a közösségekben. A gyakorlati tapasztalatok elsajátításán túl lehetőség adódott arra, hogy megtanuljanak másokat elfogadni, kiállni valami mellett, valamint elsajátíthassák, hogyan működik egy munkaközösség, és milyen a felelősség érzése.

Úgy gondolom, hogy a projektünk megvalósítása egy fontos lépés az ifjúsági munkanélküliség problémájának megoldása felé vezető úton. A testvérvárosokkal közösen kidolgozásra kerülő testvérvárosi gyakorlonoki program mintaértékűvé válhat Európa-szerte, ugyanis a szakmai gyakorlat széles körben elfogadott eszköz, amely megkönnyíti az átmenetet az oktatási rendszerből a munka világába. Mindezekkel felkészítjük a jövő nemzedékét arra, hogy szembenézzenek az új kihívásokkal és erősítjük az európai identitást. •

ANDÓ PATRIK

advantage of EU grants to study or train in another country.

What events and activities were implemented in the project?

The main events of the project were the professional programmes: informative videos about the European Years themes, a series of presentations on employment in the EU, career counselling or team competitions called ‚EU Heptathlon‘. The young people visited the largest employers of Mórahalom, including St. Elizabeth Spa of Mórahalom and the enterprises operated within Homokhát Regional Agricultural and Industrial Park. Besides the various working methods requiring serious work – presentations, workshops, visits to institutions, volunteering, team work – it was very important that the meeting should also include programmes allowing relaxation, getting to know each other and physical activity, so the date of the meeting was adjusted to two events, ‚Homokhát Sokadalom‘ and the ‚South Great Plain Strudel Festival‘, so the young people can learn about each other’s culture and national diversity.

What are the most important achievements of the project?

Our most important goal was to start to develop a joint twin town traineeship programme. After the meeting we began to compile a database of the companies and employers who could host students

coming from the twin towns to gain practical experience. The locations will be chosen to meet young people’s needs as widely as possible. The companies and organisations involved are engaged, for example, in tourism, catering, trade, agriculture, environmental protection and the social sector. The joint traineeship programme can ensure further sustainable cooperation between the twin towns and their educational institutions.

How did the project benefit from the fact that it was implemented within a European partnership?

The programme seeks to develop and enhance the idea of European citizenship in the participants, and to show them the opportunities the European Union offers them in terms of learning, studies, volunteering, rights and employment. During our project the participants got in direct contact with a number of organisations, institutions, volunteers and exemplary programmes, and therefore they had a chance to travel and try what it’s like to live and work abroad, and to help others.

How did the young participants benefit from the project?

The various tasks allowed them to learn while playing and experiencing. We encouraged them to engage in various volunteering activities in the future and assume a role in their communities. Besides gaining practical experience, they also had

an opportunity to learn to accept others, to stand up for something and to learn how a working community works and what responsibility feels like.

I think the implementation of our project is an important step on the way to solving the problem of youth unemployment. The traineeship programme to be developed in cooperation with our twin towns could set an example all over Europe, as traineeship is a widely accepted tool that facilitates the transition from the educational system to the world of work. All these help us to prepare future generations to face new challenges and to enhance European identity. •

Interview: PATRIK ANDÓ

7

Együtt fejlesztették Európa jövőjét

BÁCSALMÁS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
Testvérvárosok találkozója – Fejlesszük
együtt Európa jövőjét

testvérvárosi találkozó

2014

Bácsalmás idén az Európa a polgárokért program keretében tartotta meg hagyományos testvérvárosi találkozóját. A települések delegációi a helyi gazdaságfejlesztéssel, a munkanélküliség megelőzésével és a közbiztonsággal kapcsolatos jó gyakorlataikat osztották meg egymással szakmai műhelyek keretében. A projektről Némethné Légrády Kinga koordinátor mesélt.

Bácsalmáson már évek óta hagyománya van a testvérvárosi találkozóknak. Szoros kapcsolatokat ápolnak a testvértelepülések, aminek jellemzően történelmi okai vannak. A település krónikája a kezdetektől fogva egybefonódott a területén élő népcsoportok sorsával, és jelenleg is négy nemzetiségű – magyar, sváb, bunyevác, roma – város. Az elmúlt században történt ki- és betelepítések révén rengeteg családot szakítottak szét, ezek újraépítésére jöttek létre a testvérvárosi kapcsolatok: Bezdánnal (Szerbia),

Backnanggal (Németország), Nagymegyerrrel (Szlovákia), Borszékkel (Románia), Gizalkival (Lengyelország) és Bajmokkal (Szerbia). A bácsalmási testvérvárosi találkozó így az elszármazott rokonok családi találkozója is egyben.

A települések kapcsolatának köszönhetően mind a bácsalmási szakiskola, mind a gimnázium cserediák programot tart fenn backnangi iskolákkal. Nyelvtanulás céljából és szakmai gyakorlatra utazhatnak a tanulók Németországba, Bácsalmáson pedig az elszármazott ősök múltját, értékeit ismerhetik meg a diákok. A földrajzi közelségnek köszönhetően Bajmok és Bezdán általános iskoláival is szoros kapcsolatot ápolnak, és a nagyobb rendezvényeken vendégül látják az ottani intézmények delegációit.

Idén már ötödik alkalommal rendezték meg a *Népek–Ízek Forgataga* testvérvárosi találkozót, amelynek keretében minden te-

lepülés bemutathatta hazájának kultúráját gasztronómiai, népművészeti és népzenei vonalon. Az ötnapos programra a testvérvárosok 250 delegált vendégén kívül hozzávetőlegesen 8 ezer ember volt kíváncsi.

A településen nagy lehetőségnek tartották, hogy az idei rendezvényt az Európa a polgárokért program keretében valósíthatták meg. *„Hosszú távú tervünk, hogy a találkozó egyfajta katalizátorként járuljon hozzá a jövőbeni, gördülékenyebb együttműködésekhez. Célunk nem csak egy hivatalos rendezvény megszervezése volt, hanem egy gyümölcsöző kapcsolat alapjainak megszilárdítása. Az együttműködésektől már a közeljövőben új testvériskolai kapcsolatokat, civil programokat, illetve közös pályázatokat várunk”* – mondta el Némethné Légrády Kinga, a projekt koordinátora.

A projekt során minden testvérvárosban megfogalmazódott, hogy érdemes lenne szerződészerűen is megerősíteni az iskolai együttműködések, és azokat új funkcióval megtölteni. Ennek nyomán az első akció 2016. március 15-én lesz, amikor a határon túli, magyarul beszélő testvértelepülések tanulói küldöttségével közösen ünneplik meg a nemzeti ünnepet, és minden iskola saját műsorral készül.

Az Európa a polgárokért programban való részvétellel kapcsolatban az volt az elképzelés, hogy a testvérvárosok döntéshozóin kívül a polgárokat, a civil szervezeteket,

Developing Europe's Future Together

This year, the town of Bácsalmás has held its traditional twin town meeting as part of the *Europe for Citizens* programme. The delegations from the twin towns shared their good practices in the fields of local economic development, the prevention of unemployment and public security at professional workshops. Coordinator Kinga Némethné Légrády told us about the project.

Twin town meetings have been a tradition for many years now in Bácsalmás. The twin towns maintain close relationships, typically for historical reasons. From the very beginnings, the history of the town intertwined with the lives of the ethnic groups living in its area, and it's still a town of four nationalities – Hungarian, Swabian, Bunjevci and Roma. The settlements and relocations conducted in the past century tore many families apart; in order to reunite these families, twinning relationships were established with Bezdan (Serbia), Backnank (Germany), Veľký Meder (Slovakia), Borsec (Romania), Gizalki (Poland) and Bajmok (Serbia). The twin town meeting held in Bácsalmás is, therefore, also a family meeting of expatriate relatives.

Due to the relationship among the towns, both the vocational school and the secondary grammar school in Bácsalmás maintain a student exchange programme with schools in Backnang. Students can travel to Germany to learn the language and do traineeship, whereas in Bácsalmás exchange students can learn about the history and values of their expatriate ancestors. Thanks to the geographical proximity, they also maintain close relationships with the primary schools of Bajmok and Bezdan, and they regularly host delegations from these schools at major events.

This year was the fifth time that the twin town meeting titled *A Multitude of Peoples and Tastes* had been held, where each town had an opportunity to present the culture of their respective countries in the fields of gastronomy, folk art and folk music. Besides the 250 delegates from the twin towns, around 8 thousand visitors came to see the five-day programme series.

The town considered it a great opportunity that this year's event was implemented as part of the *Europe for Citizens* programme. *Our long-term goal is that the meeting should act as a kind of catalyser to contribute to smoother partnerships in the future. We didn't just seek to organise an official event, but also to consolidate the basis of a fruitful relationship. We expect the partnerships to bring along new twin school relationships, civil programmes and joint projects already in the near future*, said Project Coordinator Kinga Némethné Légrády.

During the project, each town agreed that the school partnerships should be reinforced by a contract and filled with new functions. As a result, the first action will take place on 15 March 2016, when they will celebrate the national holiday together with the student delegations from the Hungarian-inhabited towns over the border, and each school will prepare with their own performances.

az önkénteseket, valamint a hátrányos helyzetű lakosokat is bekapcsolják az uniós vérkeringésbe, tudatosítva bennük, hogy együttes erővel hogyan tudnak még többet tenni az EU jövőjének fejlesztéséért. Ennek érdekében a testvérvárosok delegációit úgy állították össze, hogy a szakmai résztvevőkön kívül civil szervezetek, tanárok, diákok is legyenek benne. Az egyes csapatoknak szakmai előadással kellett készülniük adott uniós témákban, amelyeket a helyszínen műhelymunka keretében kellett megvitatniuk, közös programokat kialakítva.

„A lehető legtöbb tudást szerettük volna átadni a lakosság minden generációja számára. Ugyanakkor fontosnak tartottuk, hogy a fiatalok játszva, csapatmunkán keresztül ismerjék meg az Európai Unió történelmét, értékeit. Emellett igyekeztünk felkelteni az érdeklődésüket további tudás megszerzésére és az együtt dolgozás előnyeire is” – hangsúlyozza a koordinátor. Ennek érdekében a rendezvény EU-sátrában uniós játékokkal, előadásokkal készültek a nagyközönségnek, a testvérvárosok által delegált iskolai csapatoknak pedig Ki tud többet az Európai

Unióról? vetélkedőt szerveztek. *„Az elődöntőket minden testvérváros otthon rendezte meg, Bácsalmáson pedig megtartottuk a döntőt”* – teszi hozzá.

Az európai kulturális örökség sokszínűségének szépségét népművészeti, népzenei, gasztronómiai bemutatókon keresztül hozták közelebb a résztvevőkhöz. A testvérvárosok civil szervezetei, néptáncsoportjai, helyi termelői, kézművesei bemutathatták tudásukat színpadi előadások keretében, valamint a rendezvény tematikus sátraiban, udvaraiban. A szervezők szerették volna, hogy a rendezvény sikerének híre ne maradjon helyi szinten, ennek érdekében készítették egy néhány perces kisfilmet is.

Némethné Légrády Kinga szerint a projekt több elemét is lehet „jó gyakorlatnak” nevezni, hiszen igen sokrétű programot valósítottak meg úgy, hogy nem egy csapat dolgozott rajta, hanem minden témának megvolt a felelőse egy-egy testvérvároson belül is. A bácsalmási szervezők csupán a fő irányvonalat jelölték ki, de a feladat megvalósításában szabad kezet adtak. A műhelymunkákra való felkészülés feladata például a polgármestereké volt, akiknek egy előre megadott témalistából lehetett választani. Az általános iskolások rajzpályázatát és a felső tagozatosok, gimnazisták uniós vetélkedőjének megszervezését ugyanakkor az egyes iskolák igazgatói végezték. A testvérvárosok hagyományőrző fellépéseit

és nemzeti sátorban való megjelenésüket, főzésüket pedig civil egyesületek fogták össze.

A program résztvevőit két nagy csoportra oszthatjuk – magyarázza a koordinátor –, a delegáció tagjaira, valamint a városi hagyományőrző rendezvényre látogatókra. A küldöttségben a városi előljárók szakmai kapcsolatai mélyültek, és új, aktuális problémák megoldásával kapcsolatban is tudtak módszereket megosztani egymással. A civil szervezetek és iskolai csoportok közötti kapcsolatok is megszilárdultak, és baráti viszonyok alakultak ki. A lakosság részéről pedig megállapítható, hogy a rendezvény kínálta programok révén fejlődött a kulturális érzékenységük, szolidaritásuk, és gazdagodtak az ismereteik az Európai Unióról.

Az esemény olyan jól sikerült, hogy már a folytatás is körvonalazódott: a helyi termékek népszerűsítése, illetve a határon átnyúló turisztikai csomagok kínálása terén szeretnének továbbra is együtt dolgozni a partnerség tagjai. *„A legnagyobb eredménynek azt tartjuk, hogy a kialakult kapcsolatrendszernek köszönhetően a jövőben nagyobb projekteket merünk álmodni, és városok hálózatai programokra is fogunk pályázni”* – mondja Némethé Légrády Kinga. •

ANDÓ PATRIK

The idea behind joining the *Europe for Citizens* programme was that, besides the decision-makers of the twin towns, the civil organisations, volunteers, as well as disadvantaged citizens should also be connected to the EU's bloodstream, to make them aware that by joining forces they can do even more to develop Europe's future. With that in mind, the delegates from the twin towns were selected to include civil organisations, teachers and students, as well. Each team had to make a presentation on specific EU topics, to be discussed at workshops held on the spot, developing joint programmes.

"We sought to transfer as much knowledge as possible to each generation of citizens. At the same time, we considered it important that the young people should learn about the history and values of the European Union through playful team work. Besides, we also tried to motivate them to gain further knowledge and call their attention to the benefits of working together", the Coordinator emphasised. To achieve that, the EU tent of the event offered games and presentations related to the EU, whereas the school teams delegated by the twin towns were invited to participate in a *Who knows more about the European Union?* contest. *"Each twin town held their own semi-finals, and the final was held in Bácsalmás",* she added.

The diverse beauty of the European cultural heritage was brought closer to the participants through presentations of folk art, folk music and gastronomy. The civil organisations, folk dance groups, local producers and artisans presented their skills and produces on the stage and in the thematic tents and courtyards of the event. The organisers wanted the success of the event to be known beyond a local level, so they even made a few-minute-long video.

According to Kinga Némethné Légrády, several elements of the project can be regarded as 'good practice', since a very varied programme was implemented, not by a single team, but teams headed by a person in charge of each topic within each twin town. The organisers in Bácsalmás only determined the main directions, but gave a free hand in the implementation. The preparation for the workshops, for example, was the mayors' duty, who selected the topics from a pre-defined list. At the same time, the drawing competition for primary school students and the EU contest for upper-grade primary school students were organised by the school principals. The traditional performances of the twin towns, as well as their appearance

and cooking in their national tents were coordinated by civil associations.

"The participants of the programme can be divided into two major groups", the Coordinator explained, *"the members of the delegations and the visitors of the traditional performances."* The meeting has deepened the professional relationship between the town leaders, and they could also share methods to solve new, current issues. The relationship between civil organisations and school groups was also consolidated, and friendly relations were established. As regards the citizens, the programmes of the event have clearly developed their cultural sensitivity and solidarity, as well as their knowledge of the European Union.

The event so successful that plans to continue have already been outlined; the members of the partnership wish to continue their cooperation in promoting local products and offering cross-border tourism packages. *"What we consider our greatest achievement is that due to the relationships we've established, we dare to dream bigger projects in the future, and we will also apply for Networks of Towns programmes",* said Kinga Némethné Légrády. •

Interview: PATRIK ANDÓ

8

A fogyatékossgal élők is a közösség részévé válhatnak

CSOBÁNKA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Csobánka Község testvérvárosainak találkozója a fogyatékkal élők integrációja, valamint az európai identitás közös kialakítása érdekében

testvérvárosi találkozó

2014

vény, amelyen rendszeresen részt vesznek: táncolnak, betlehemeset játszanak, vagy valamilyen más műsorral készülnek. Ezen kívül a *Made in Csobánka* elnevezésű, helyi termékeket bemutató piacra is elhozzák a portékákat, gyertyákat öntenek, levendulás zacskókat készítenek, tehát a sérült emberek is meg tudják mutatni, hogy mire képesek.

A lakosság milyen kapcsolatban van velük?

Magyarországon elsőként Csobánkán valósult meg a fogyatékossgal élők integrált lakhatása. A példa Nyugat-Európából indult, és a lényege, hogy azok, akik képesek vagy részben képesek önmagukról gondoskodni, önállóan lakhassanak. Az idő rövidsége miatt a vendégek csak villámlátogatást tehettek az intézetben, a lakók viszont minden programon részt vettek. Előadták például a Kiskakas gyémánt fél krajcárja című bábjátékot. Mindent ők csináltak, sőt egyikük konferált is. A résztvevők angolul kapták meg a történetet, így követhették a jeleneteket.

Ez vajon adott-e olyan példát, amelyet másutt is követni lehet?

A vendégek között több gyógypedagógus volt, köztük Wertheim főpolgármestere, akiket szinte megdöbbentett, hogyan tudtak ilyen pontossággal megtanulni egy színdarabot, illetve miként lehet ilyen színvonalon felkészíteni sérült embereket. Szakmai szemmel nézve ez ugyanis igen nehéz feladat.

„Ez azoknak a jeles alkalmaknak az egyike volt, amikor mi mutathattunk példát más uniós tagállamoknak” – összegzi az Európa a polgárokért program keretében megvalósított projekt tanulságait Winkler Sándor Józsefné, Csobánka polgármestere. Témájuk a fogyatékossgal élők integrációja és az európai identitás megerősítése volt. A két testvérvárossal, a németországi Wertheimmel és a szlovákiai Mytóval, valamint az olasz Gubbíóval és a francia Salon de Provence-szal megrendezett háromnapos eseményen négyszázan vettek részt.

Miből állt a projekt?

Az egyik legfontosabb elem a fogyatékos emberek európai szintű integrációjának bemutatása volt. A településünkön működő Kraxner Alajos Speciális Foglalkoztató Otthonban a vendégek a saját szemükkel győződhetek meg arról, hogy a sérült

emberek milyen aktív résztvevői Csobánka életének.

A másik fontos program annak a díszsírkertnek az átadása volt, amelyben sváb sírok találhatóak. Csobánkáról 1946 márciusában 1310 németajkú lakost telepítettek ki. A házaknak és a jószágoknak hamar – még aznap – gazdája lett, de az itt maradt sírokról senki sem gondoskodott eddig. Ezen a helyzeten szerettünk volna változtatni.

A háromnapos találkozó során ezen kívül tartottunk egy konferenciát is az aktív európai polgárság témakörében.

Mit tart a projekt legfontosabb eredményének?

Mindig nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy a fogyatékossgal élők megfelelő figyelmet kapjanak településünkön, ezért kézenfekvő volt, hogy bevonjuk őket a testvérvárosi találkozóba is. A helyi speciális intézet lakóival napi kapcsolatban vagyunk, minden hétfőgén van valamilyen rendez-

People with Disabilities Can Become Part of the Community

Town twinning

"It was one of those outstanding occasions when we could set an example to other EU member states", Józsefné Winkler Sándor, the Mayor of Csobánka summarised the lessons drawn from the project implemented as part of the *Europe for Citizens* programme. Their topic was the integration of people with disabilities and strengthening European identity. The event organised in cooperation with the two twin towns, Wertheim, Germany and Myto, Slovakia, as well as with Gubbio, Italy and Salon de Provence, France, was attended by 400 visitors.

What is your project about?

One of the most important elements was to present the integration of people with disabilities at a European level. At Kraxner Alajos Special Employment Residential Home operating in Csobánka, visitors could personally see what an active role people with disabilities can play in the life of the village.

Another important part of the programme was the inauguration of the

garden cemetery with Swabian graves. In March 1946, 1,310 German-speaking inhabitants were relocated from Csobánka. The houses and the livestock soon – on the same day – found new owners, but so far, no one has taken care of the graves left behind. We wanted to change that. We also held a conference on active European citizenship during the three-day event.

What do you consider the most important achievement of the project?

I've always laid great emphasis on paying proper attention to people with disabilities in our village, so it was quite obvious that they should be involved in the twin town meeting, too. We are in daily contact with the residents of the local special institute; every weekend, there's some event where they regularly perform dances, a nativity play or some other performance. Besides, they also bring their merchandise to the market called *Made in Csobánka*, selling local products, they make candles and lavender bags, so even people with disabilities can show what they're capable of.

How do the local people relate to them?

In Hungary, the integrated residence of people with disabilities was first realised in Csobánka. The example had come from Western Europe, and the underlying idea was that those who can either fully or partially take care of themselves should be provided independent residence. Owing to the lack of time, visitors could only pay a flying visit to the institute, but the residents participated in each programme. For example, they performed the puppet show *The Little Rooster's Diamond Button*. They did everything, and one of them even compered the programme. The participants were given an English version of the story, so they could follow the scenes.

Do you think it has set an example to be followed elsewhere?

There were a number of special education teachers, including the Mayor of Wertheim, who were astonished at how these people with disabilities could learn a play with such accuracy and how they

Tehát egyértelmű, hogy Csobánka mutatott újdonságot a résztvevőknek, és nem fordítva...

Igen, mi adtunk ötleteket másoknak. Megmutattuk, hogy a fogyatékos emberek is a közösség részévé tudnak válni. A jelenlévők meggyőződhetek róla, hogy Csobánkán olyan szinten megvalósult az integráció, hogy ezek az emberek ma már abszolút részesei a mindennapjainknak. A külföldi vendégek hangsúlyozták is, hogy más kelet-európai országokban nem igen látnak arra példát, hogy a rendszerváltás óta eltelt viszonylag rövid idő alatt ilyen eredményt lehessen felmutatni.

A többi programnak is volt ilyen hozadéka?

A sírkert felavatása a múlt elemeinek megbecsülésére volt példa. Az esemény érzelmileg nagyon megérintette a résztvevőket. Az ünnepség egy többnyelvű szentmisével kezdődött, amit egy olyan pap tartott, aki korábban Svájcban szolgált, és olaszul, franciául, valamint németül is jól beszél. Eddig egyházi jellegű programok nem szerepeltek a testvérvárosi találkozókön, ez is egy új elem volt. Mindenki átérezte, mit jelentett a

kitelepítetteknek, hogy itt maradtak a hozzártozóik sírjai. Ez utóbbiakról egyébként tudni kell, hogy egyedi, egy kőből faragott sváb keresztek, ilyeneket ma már nem készítenek, muzeális értékűek. Ezek a sírok most már sok-sok generáció számára fennmaradnak. A sírkert fejfáinak feliratai pedig a már külföldön letelepedett, de magyarországi ősök felkutatására is alkalmasak.

A konferencia milyen témakörökkel foglalkozott?

A középpontjában a helyi szintről kiinduló civil társadalmi kezdeményezések fontossága állt. Egyrészt bemutatkoztak a hazai és külföldi partnertelepülések civil szervezetei, másrészt ismertették azokat a programokat, amelyeket a szegénység és társadalmi kirekesztettség megszüntetése érdekében helyben végeznek. Szó volt a természeti és örökségi értékek megőrzésére tett helyi kezdeményezésekről is. Az előadásokat kerekasztal-beszélgetés követte a partnertelepülések lakosainak bevonásával.

Jelentett-e valami pluszt, hogy a projekt európai együttműködésben valósult meg?

Nemcsak pluszt adott, hanem maga a rendezvény létre sem jöhetett volna e nélkül. Egy ilyen kicsi település, mint Csobánka, egyedül nem tudna megvalósítani ilyen színvonalas és nagy eseményt. Az európai dimenzióknak éppen ez a pozitívuma. Mi egyedül nem tudunk olyan eseményeket szervezni, mint például Wertheim, a német

testvérvárosunk, az Európa a polgárokért program révén viszont nekünk is lehetőségünk volt bekerülni Európa vérkeringésébe – ahogy mondani szokták. Ugyanakkor pedig más uniós országok polgárai is láthatottak egy ilyen kis magyar falu életére.

Terveznek-e más projekteket is a testvérvárosokkal?

Mindenféleképpen. Jövőre lesz a 70. évfordulója a kitelepítésnek. Ma is sokan élnek azok közül, akiknek akkor el kellett hagyniuk az országot. Mi erre fókuszálunk, és a kitelepítéssel kapcsolatban szeretnénk pályázatot benyújtani és ebben a testvérvárosaink is szívesen részt vesznek. A rendezvény óta folyamatosan találkozunk, és többen azóta is érdeklődnek, mikor lehet megtekinteni a sírkertet. Nagy érdeklődés övezi a Kraxner Alajos intézettel kialakított kapcsolatainkat is.

Tapasztalatai szerint sikerült-e a fiatalok érdeklődését felkelteni az ilyen típusú projektek, egyáltalán a civil tevékenység, és az európaisággal kapcsolatos eszmék iránt?

Egyértelműen sikerült. Azóta több fiatalal részt vettünk egy európai kulturális rendezvényen, amelynek éppen a közös európaiság volt a témája. A mieink angol fiatalokkal közös facebook csoportot is alakítottak, és most tervezzük egy közös ifjúsági találkozót megszervezését. •

LOSONCZI LÍVIA

could be prepared at such high standards, which, professionally speaking, really is a challenging job.

It's therefore obvious that Csobánka has shown something new to the visitors and not the other way round...

Yes, we have inspired others. We've demonstrated that people with disabilities can be integrated into the community. The visitors could see for themselves that the level of this integration in Csobánka is so high that these people have entirely become parts of our everyday life. Our foreign guests also pointed out that they hadn't seen any other Eastern European country achieving so much during the relatively short time that had passed since the regime change.

Did the other programmes have such benefits, too?

The inauguration of the garden cemetery was an example of how we respect our past. The visitors were deeply touched by the event. The celebrations began with a multilingual mass held by a priest who had formerly served in Switzerland and spoke Italian, French and German well. So far, programmes of a religious nature haven't been part of the twin town meetings, so it was a new element. Everybody felt what it meant to those relocated that they needed to leave the graves of their relatives behind. Note that these graves are unique Swabian

crosses carved from one piece of stone. Such crosses are not made anymore and they are museum pieces. These graves will now be preserved for many generations. Also, the writings on the tombstones can help a search about Hungarian ancestors for those who settled abroad.

What issues did the conference focus on?

It focused on the importance of civil initiatives launched at a local level. On the one hand, the civil organisations from our Hungarian and foreign partner towns had a chance to present themselves; on the other hand, they also presented the programmes they ran locally in order to eliminate poverty and social exclusion. We also discussed local initiatives aimed at the preservation of natural and cultural heritage. The presentations were followed by round-table talks with citizens from the partner towns.

Did you benefit from the fact that the project was implemented as a European partnership?

We did not only benefit from it; we couldn't have realised the event otherwise. A small village such as Csobánka wouldn't have been able to implement an event of such standard and volume on its own. That's the very point of the European dimension. We alone can't organise such events as for example Wertheim, our German twin town can, but through the

Europe for Citizens programme, we had a chance to get into Europe's bloodstream, if you like. At the same time, citizens from other EU countries also got an insight into the life of such a small Hungarian village.

Are you planning further projects with the twinned towns?

Yes, definitely. Next year will be the 70th anniversary of the relocations. Many of those who had to leave the country are still alive. We will focus on that, and we want to submit a project application concerning the relocations, in which our twinned towns are also interested. Since the event we've had regular meetings, and there are still many inquiries about when the garden cemetery can be visited. There's also great interest in our relationships established with Kraxner Alajos Institute.

Do you think you've managed to raise the interest of young people towards such projects, and generally towards civil activity and ideas of European citizenship?

We clearly have. Since then, many of our young people have visited a European cultural event, the very topic of which was our common European citizenship. The young Hungarian and English people have created a joint Facebook group, and we're also planning a joint youth meeting. •

Interview: LÍVIA LOSONCZI

